

SKOL; Konsulttipäivä

27.4.2026 AA Jussi Kalliala

TEKIJÄNOIKEUS ?

1. Taloudelliset oikeudet:

- Tekijänoikeus tuottaa, jäljempänä säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen.
- Kappaleen valmistamisena pidetään sen valmistamista kokonaan tai osittain, suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi sekä millä keinolla ja missä muodossa tahansa. Kappaleen valmistamisena pidetään myös teoksen siirtämistä laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa.

2. Moraaliset oikeudet

- Kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin, on tekijä ilmoitettava sillä tavoin kuin hyvä tapa vaatii.
- Teosta älköön muutettako tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tahi omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla, älköönkään saatettako yleisön saataviin tekijää sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä.
- Oikeudesta, joka tekijällä on tämän pykälän mukaan, hän voi sitovasti luopua vain mikäli kysymyksessä on laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettu teoksen käyttäminen.

MITÄ OIKEUKSIA KONSULTTISOPIMUKSELLA SIIRTYY ?

- Sopimuksella siirretään sopimukseen kirjatut oikeudet
- Se mitä luovutat on määriteltävä sopimuksessa

- Tilataan / toimitetaan suunnittelu, suunnitelmat
- Vakiintunut KSE -maailma, luovutetaan käyttöoikeus rajattuihin tarkoituksiin
- Voi määritellä tarkemmin tai laajemmin.

Tilaaajien laatimissa tarjouspyynnöissä ja sopimusluonnoksissa yleistyneet mm.

- ”tilaaja saa kaikki oikeudet”
- ”tilaaja saa omistusoikeuden”

MITÄ KONSULTILLE JÄÄ ?

- Se mitä ei sopimuksella ole luovutettu
- Voi erikseen kirjata sopimukseen; esim. rinnakkaisoikeudet

AI / TEKIJÄNOIKEUDET

- Ei muutoksia vaikutuksia tekijänoikeuksiin

Mutta

- Tekoälyn tuotos voi loukata tekijänoikeutta.
- Vastuu AI-järjestelmän pitäjällä.
- Paitsi jos luovutat omanasi = et ilmoita tekoälyä tekijäksi / osatekijäksi

- Tekijänoikeussuojaa saa itsenäisen harkinnan tuotos
- Inhimillisen luovan harkinnan ja ohjauksen osuus AI-lopputuloksessa ?
- Tekoälyavusteinen ei välttämättä saa taloudellista eikä moraalista tekijänoikeussuojaa
- kuka tahansa, joka sen saa käsiinsä, voi sitä vapaasti hyödyntää

AI / VASTUUT

- Lähtökohtaisesti ei vaikutuksia
- Vastuut määritelty sopimuksissa ja viranomais määräyksissä

AI-ASIAA KYSYMYKSEN KAUTTA

"Onko konsultilla oikeus käyttää hankkeissa syntynyttä aineistoa (esim. suunnitelmat) tekoälyn kouluttamiseen / benchmark -tarkoituksiin? Onko tilaajalla ?

13 b § (3.3.2023/263) Teosten kappaleiden valmistaminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten

- Se, jolla on laillinen pääsy teokseen, saa valmistaa siitä kappaleita käytettäväksi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ja säilyttää kappaleita yksinomaan kyseistä tarkoitusta varten, jollei tekijä ole nimenomaisesti ja asianmukaisella tavalla pidättänyt tätä oikeutta.
- HE: ” Tiedonlouhintaa voidaan 1 momentin mukaisesti toteuttaa myös yrityksissä ja ansiotarkoituksessa, esimerkiksi yrityksen toiminnan kehittämiseksi.”
- Molemmilla on laillinen pääsy itse tekemäänsä ja toiselta saamaansa aineistoon. Vastaus kysymykseen on siis myönteinen, ellei sopimuksessa ko. hyödyntämistä ole kielletty

Laillinen pääsy ? / AI koulutus

- Kaikki mitä internetistä löytyy. Kaikki mitä te ja muut tavalla tai toisella olette julkaisseet. Jos haluaa kieltää internetiin päätyvän aineiston hyödyntämisen muilta, se on tehtävä ”asianmukaisella tavalla”. Ainoa varma olisi teknisesti, koneluettavassa muodossa oleva kieltö.
- Laillinen pääsy luovutettu ?
 - ✓ Luovutettu ”kaikki oikeudet”
 - ✓ Luovutettu ”omistusoikeus”
 - ”Yksinomainen oikeus määrätä” luovutettu ?

VAIKUTUKSIA SOPIMUSKULTTUURIIN

- Laillinen pääsy omiin suunnitelmiin /niiden käyttö AI koulutukseen ?
- ✓ Luovutettu ”kaikki oikeudet”
- ✓ Luovutettu ”omistusoikeus”
- Rinnakkaiset oikeudet sopimusehtoihin näkyviin
- ”Louhintakielto” / kielto käyttää AI koulutukseen ?